

**Uitreiking van de Orde van de Vlaamse Leeuw
aan Harold van de Perre
te Gent op 30 juni 2002**

Toespraak door prof. Matthias E. Storme

Hoogedelachtbare Heer consul-generaal der Nederlanden,
Hoogedelgestreng Heer burgemeester,
Hoogedelgestreng dames en heren vertegenwoordigers en bestuurders van het volk op
vele niveau's
Hooggeachte Heer en Mevrouw Van de Perre en eerdere dragers van de Orde van de
Vlaamse Leeuw,
Edelachtbare en hooggeleerde dames en heren,
Waarde landgenoten uit Noord- en Zuid-Nederland,

*De Orde van de Vlaamse leeuw wordt toegekend ter erkenning van verdiensten in ver-
band met :*

- een consequente en kordate houding in de sociale en culturele ontvoogding van de
Vlaamse gemeenschap;*
- prestaties die de integratie van de Nederlanden bevorderen;*
- acties en initiatieven met het oog op de uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur.*

Deze Orde wordt vandaag voor de 20^e maal uitgereikt.

Dit is een moment om even stil te staan in dankbaarheid. Dankbaarheid tegenover de ve-
len die dergelijke verdiensten hadden of hebben, erkend of niet erkend, gelauwerd of niet
gelauwerd. Dankbaarheid ook tegenover de mensen die de Orde hebben opgericht, Piet
Blomme en wijlen Dries Caluwaerts.

Het is ook een moment om zich even te bezinnen over de Staat vandaag van de verdien-
sten waarvoor de Orde wordt toegekend, de Staat van de Vlaamse leeuw. Want onze
leeuw wordt uitgereikt in aanloop naar onze Vlaamse nationale feestdag, waarop we dit
jaar het 7^e eeuwfeest van de slag op 't Groeningeveld herdenken, aldaar, zoals Gezelle
dichtte en Van Hoof toonzetten aan lange lansen de leeuwen dansen.

Tot spijt van wie 't benijdt kwam deze leeuw trouwens niet met de kruistochten uit Pales-
tina, en werd hij door de Vlaamse graaf reeds gevoerd voor die in 't jaar 1177 ter kruis-
tocht trok - en overigens in diezelfde tijd ook al door vele andere Vlaamse geslachten,
waaronder mijn voorouders in 't Land van Aalst.

De zwarte blom' op 't geluw veld symboliseert inderdaad meer dan een toevallig op een bepaald territorium wonende groep individuen, die zich hooguit inbeelden een natie te zijn, inbeelding waartoe onze postmoderne nihilisten een volk zouden willen herleiden. Hij symboliseert een gemeenschap van levenden, maar ook een band met verleden en toekomst, over de generaties heen. Dergelijke krachtige banden staan in de weg van de manipulators die liever nog slechts *particules élémentaires* in plaats van mensen in gemeenschap zien. Dergelijke vormen van verbondenheid moeten vandaag dan ook verdacht worden gemaakt of geridiculiseerd in plaats van gevierd. Maar

*"Wij die geloven in dit land en het in 't hart vereren
wij werden droef om hen die dit geloof onteren
wij die geboren zijn om mythen en om sagen
kleinoden die w' als boeien om ons polsen dragen",*

(uit : Land)

zo dichtte Bert Peleman, de bard die 3 jaar in de dodencel heeft gezeten en ook 40 jaar later nog door Waalse haat en Vlaamse lafheid niet de eretekens kon ontvangen die hem waren toegekend.

Hij dichtte ook het "Dankgebed bij de kathedralen" :

*Gij weet het, Heer, hoe ik dit volk
bemin tot in zijn haatlijkheden
tot in de rugstoot van de dolk,
tot in de pijn gedwee geleden.*

*Want eenmaal, heer, gelijk een dier
in beestenhokken opgesloten
werd ik omkreitsd door gier na gier
bespuwd, bespot en uitgefloten ...*

*En toch, Heer, blijf ik blind dit volk
tot in het diepst der ziel beminnen
en zacht, als zijn gekwetste tolk,
mij op zijn hoogste roem bezinnen.*

*Want boven 't leed mij aangedaan
blijf ik verblijd zijn grootheid prijzen*

*zie ik zijn kathedralen staan
en torens uit uw Glans verrijzen ...*

En zo zijn wij hier vandaag ook verzameld om elk over onszelf bescheiden te blijven, maar de grootheid van ons volk te prijzen en erkenning te geven aan hen die zijn kunst en cultuur uitdragen.

Zoals Liliane Wouters dichtte en Hubert van Herreweghen in het Nederlands overdichtte
:

*Mystieke grond, mijn barokke aarde
ik voel me uw kind nog, klein en warm,
uw sieraden op hoofd en arm;
'k wilde die kwijt soms, vroeger, maar de
klok van mijn jeugd sloeg luid alarm.*

*men werkt zijn eigen bloed niet tegen,
vandaag de dag heb ik berouw,
veel meer heb ik van u gekregen
dan een plas zee aan zand gelegen:
de liefde tot het leven, vrouw.*

*Mijn voedster Vlaanderen, ik nader
u op de punt der tenen teer,
maar geef me geen oorvegen meer,
wil uw kind vriendelijk aanvaarden
dat op de klank der klokken keert.*

*En langs de bochten van de Leie
zal ik opnieuw ter beevaart gaan,
begijnhof langs en pastorijen
door de troebele walm der weiden
met oude boeren praatjes slaan.*

*Moeder leeuwin, wij zijn uw welpen
die voor het belfort staan op wacht.*

(uit : Moeder Vlaanderen)

Dit prijzen, waken en erkennen is allicht des te noodzakelijker in een tijd waar het niet meer zo goed is gesteld met de doelstellingen van onze Orde. De "consequente en kordate houding in de sociale en culturele ontvoogding van de Vlaamse gemeenschap": bij hoevelen vinden we ze nog, wanneer consequent zijn als een verdachte deugd wordt afgeschilderd, en wanneer er een herbevoogding van Vlaanderen plaatsvindt zoals die in 40 jaar niet plaatsgevonden heeft. In het publieke leven zien we wat Tacitus reeds beschreef in de Annalen :

ruere in servitium consules, patres, eques

- de consuls, senatoren en ridders wedijveren in slaafsheid -

quanto quis illustrior, tanto magis falsi ac festinantes, vultuque composito (...)

- hoe meer macht of bevoegdheid, des te groter hun huichelarij en ijver het gezicht in de plooi te krijgen -.

Een echte intellectueel daarentegen heeft ambitie voor zijn volk, zijn gemeenschap, niet voor zichzelf.

Welke ambitie hebben onze leiders voor Vlaanderen, dat het zich zou handhaven, zou bloeien, zou integreren in de Nederlanden ?

De Beierse Minister-President sprak voor enkele dagen wel nog ambitie uit :

"In allen Wandel wollen wir die Identität unserer Nation erhalten, die Humanität unserer Gesellschaft bewahren, die Unverwechselbarkeit unserer Kultur pflegen"

- doorheen alle veranderingen de identiteit van onze natie instandhouden, de menselijkheid van onze samenleving bewaren, de onuitwisselbaarheid van onze cultuur verzorgen -.

Dat wij daarentegen onze Vlaamse nationale feestdag in twijfel trekken is, zoals Jozef Deleu het gisteren nog schreef¹ "te wijten aan het talent voor masochisme van de Vlaming", en het feit dat Vlamingen moeite hebben met hun identiteit vindt hij een uiting van kneuterigheid. Ik zou eraan toevoegen dat men lijdt aan het syndroom van "*Der Mann ohne Eigenschaften*", de roman voor 70 jaar door Musil gepubliceerd, en waarvan de hoofdpersoon Ulrich in de eerste versie de naam "Anders" droeg. Zij die het hoge

---

¹ De Standaard 29 juni 2002.

woord krijgen prediken de lof van een Staat zonder eigenschappen, een anti-nationale staat, en proberen door verkleuring en banalisering van ons volk een Volk zonder eigenschappen te maken, waar niets nog eigen en alles "anders" is.

In de roman van Musil figureert de proto-fascist Hans Sepp, wiens maatschappelijk programma erin bestond "het kind in ons" te ontwikkelen. De Vlaamse *would-be* elite heeft alhier dat programma reeds *Kleurrijk* uitgevoerd.

De zorg voor onze gemeenschap is geen spel voor kleuters. Ze is geen taak voor de animatoren van de pretmaatschappij. Ernst, bescheidenheid, en vooral "geen woorden, maar daden" zijn de deugden die wij derven. Het heeft weinig zin met hoge woorden eisen te manifesteren nadat men een jaar eerder in de Lambermontakkoorden alle wapens uit handen heeft gegeven door de geldkraan naar het Zuiden nog wijder open te zetten.

Onze Orde heeft dit jaar dan ook bewust gekozen om een kunstenaar te eren, een man niet van de show, maar van het ambacht, die niet praalt maar zich voor jongere vakgenoten uitslooft. Een echte kunstenaar, dus een zingever, en geen multinihiliist, die om zich heen moet schoppen naar de waarden van zijn jeugd of die van zijn ouders of grootouders. Want, zoals Herwig Hensen schreef, "*de Maker kan geen nihilist zijn. Anders verloochent hij zichzelf*".

Ik zou in mijn bewondering graag ook uw grote familie betrekken; menig uur heb ik genoten bij het lezen van uw broer Rudolf; menig aangenaam uur heb ik met meerdere leden van de familie gesleten. Van uw werk, uw tekeningen, heb ik het eerst genoten bij de lectuur, in mijn studententijd, van het *Groot gezinsverzenboek* samengesteld door Jozef Deleu, al is wellicht eerder nog de zon op mij gekomen doorheen brandglasramen van uw hand.

Mogen we de vraag stellen waarom de teken- en schilderkunst in Vlaanderen vandaag onvoldoende uit de verf komt ? Talent is er genoeg, en de vleugels worden uitgeslagen. De grenzen zijn gesloopt. Maar de Vlaamse beeldende kunst neemt niet de plaats in die ze zou moeten innemen. Is het omdat de beeldende kunsten meer dan andere verSMAKt zijn geworden door de commercialisering en de pretmaatschappij, en het showgehalte van degelijk werk te klein is ? Is het omdat men niet alleen openheid nodig heeft, maar ook *roots* ? Is het de morele vervaging, of de secularisering die aan Vlaanderen de zin zou hebben ontnomen? Of is het omdat Vlaanderen op vele plaatsen zo lelijk is geworden ? En zo doel-loos ? Ik weet het niet.

Zijn wij nog, om de "Kantiek" te parafaseren waarin Bert Peleman onze grote schilders - die U, Mijnheer van de Perre, aan de wereld hebt getoond - samen met hun volk bezingt :

Zijn wij nog

*(Dit is) het volk der beide Breughels:
het boerenvolk dat bloed noch bodem schendt,
dat trots aan zwaar-fluwelen teugels
de paarden naar de jaarmarkt ment.*

Zijn wij nog

*(Dit is) het volk van Jeroen Bosch,
dat boet en blootvoets beêvaart gaat,
maar voor een bruiloftsmaal de vetste os
al zingend door het haardvuur braadt.*

Zijn wij nog

*(Dit is) het volk van Rembrandt en van Brouwer,
dat arm geplunderd, om geen aalmoes vraagt
maar trots en op zijn donkre schouwer
het gerstenbier bij hecto's draagt.*

Zijn wij nog

*(Dit is) het volk van Memlinc en Metsijs
dat peilt de zin der eeuwigheid
en onder wolken, Scheldegrijs
met zijn processies door de velden schrijdt.*

Zijn wij nog

*(Dit is) het volk van Rubens en Van Dyck:
het boerenvolk dat in zijn vuisten klemt
het asseschrijn van Klaas' verkoolde lijk
en bij de opmarsj feestfanfaren stemt.*

Of zijn wij inderdaad een volk zonder eigenschappen geworden ?

Ik hoop, mijnheer Van de Perre, dat U minstens een deel van het antwoord kent op mijn vragen over de Vlaamse beeldende kunst. Want een van uw geliefde kunstvormen is het brandglasraam, een kunst die in vele opzichten tegen de stroom des tijds ingaat : een kunst die niet zozeer naar buiten wil schijnen, maar het licht van buiten naar binnen laat komen; een kunst die niet op zichzelf wil staan, maar zich inpast in een groter geheel; een kunst die niet op dadelijk succes, maar op de eeuwen na ons mikt; een kunst die de religie

niet ridiculiseert, maar er zich vaak ten dienste van stelt, en daarmee niet zozeer de wereld als de ziel wil redden.

Het is een kunst met vele eigenschappen, zoals U een man met nog meer eigenschappen bent.

Het is dan ook met groot genoegen dat wij U de Orde van de Vlaamse Leeuw toekennen en dat ik U nu het hieraan verbonden zilveren plaketaf overhandig.